

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 18. decembra 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Charta základných práv Európskej únie — Článok 19 ods. 2 — Smernica 2004/83/ES — Minimálne ustanovenia pre priznanie postavenia utečenca alebo osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu — Osoba oprávnená na doplnkovú ochranu — Článok 15 písm. b) — Týranie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo sankcie uložené žiadateľovi v jeho krajine pôvodu — Článok 3 — Výhodnejšie normy — Žiadateľ, ktorý trpí vážnou chorobou — Neexistencia primeranej liečby v krajine pôvodu — Článok 28 — Sociálna ochrana — Článok 29 — Zdravotná starostlivosť“

Vo veci C-542/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour constitutionnelle (Belgicko) z 26. septembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 17. októbra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Mohamed M'Bodj

proti

État belge,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr M. Ilešič, L. Bay Larsen (spravodajca), T. von Danwitz, J.-C. Bonichot a K. Jürimäe, sudcovia A. Rosas, E. Juhász, A. Arabadžiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger a A. Prechal,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. júna 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. M'Bodj, v zastúpení: S. Benkhelifa, avocate,
- belgická vláda, v zastúpení: C. Pochet a T. Materne, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci J.-J. Masquelin, D. Matray, J. Matray, C. Piront a N. Schynts, avocats,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a B. Beutler, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: francúzština.

- grécka vláda, v zastúpení: M. Michelogiannaki, splnomocnená zástupkyňa,
 - francúzska vláda, v zastúpení: F.-X. Bréchet a D. Colas, splnomocnení zástupcovia,
 - vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: C. Banner, barrister,
 - Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 17. júla 2014,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 písm. e) a f), článku 15, článku 18, článku 20 ods. 3, článku 28 a článku 29 smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 304, s. 12; Mim. vyd. 19/007, s. 96).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi pánom M'Bodjom, ktorý je mauretánskym štátnym príslušníkom, a Belgickým kráľovstvom z dôvodu, že Service public fédéral Sécurité sociale (Federálny verejný úrad sociálneho zabezpečenia) zamietol jeho žiadosť na poskytnutie dávky na náhradu príjmu a začlenenie.

Právny rámec

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- 3 Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDLP“), vo svojom článku 3 s nadpisom „Zákaz mučenia“ stanovuje:
„Nikoho nemožno mučiť ani podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.“

Právo Únie

- 4 Odôvodnenia 5, 6, 9, 10, 24 a 26 smernice 2004/83 znejú:
„(5) Závety z Tampere tiež ustanovujú, že pravidlá týkajúce sa postavenia utečenca by sa mali doplniť opatreniami o doplnkových formách ochrany, zabezpečujúcimi primerané postavenie akejkoľvek osobe, ktorá potrebuje takúto ochranu.
(6) Hlavným cieľom tejto smernice je na jednej strane zaistiť, aby členské štáty uplatňovali spoločné kritériá pre identifikáciu osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu a na druhej strane zaistiť, aby bola k dispozícii minimálna úroveň výhod pre tieto osoby vo všetkých členských štátoch.“

...

- (9) Na štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva, ktoré majú povolené zotrvať na územiach členských štátov z dôvodov iných ako medzinárodná ochrana, ale na diskriminačnom [diskrečnom – *neoficiálny preklad*] základe z naliehavých rodinných alebo humanitárnych dôvodov, sa táto smernica nevzťahuje.
- (10) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznávané najmä Chartou základných práv Európskej únie [ďalej len „Charta“]. Táto smernica sa snaží predovšetkým o zaistenie plného rešpektovania ľudskej dôstojnosti a práva na azyl žiadateľov o azyl a ich sprevádzajúcich rodinných príslušníkov.

...

- (24) Mali by sa stanoviť tiež minimálne pravidlá pre definíciu a obsah postavenia doplnkovej ochrany. Doplnková ochrana by mala byť doplnková a ďalšia k ochrane utečenca uloženej v dohovore (týkajúcom sa postavenia utečencov podpísanom v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka dohovorov Organizácie spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)]).

...

- (26) Riziká, ktorým je spravidla vystavené obyvateľstvo krajiny alebo časť obyvateľstva obvykle samotné nespôsobujú individuálne ohrozenie, ktoré by sa kvalifikovalo ako vážne bezprávie.“

5 Článok 2 písm. a), c), e), f) a g) tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) „medzinárodná ochrana“ znamená postavenie utečenca a postavenie doplnkovej ochrany ako je definované v písm. d) a f);

...

- c) „utečenec“ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý pre oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, politických dôvodov, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny...

...

- e) „osoba oprávnená na doplnkovú ochranu“ znamená štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátneho občianstva, ktorá nie je oprávnená ako utečenec, ale vzhľadom, ku ktorej [ktorá nespĺňa predpoklady na priznanie postavenia utečenca, ale vo vzťahu ku ktorej – *neoficiálny preklad*] boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba v prípade, ak by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny svojho doterajšieho pobytu, čelila by reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15... a nemôže prijať alebo v dôsledku takéhoto rizika odmieta ochranu tejto krajiny;

- f) „postavenie doplnkovej ochrany“ znamená uznanie členským štátom štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva za osobu oprávnenú na doplnkovú ochranu;

- g) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu‘ znamená požiadavku vykonanú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátneho občianstva o ochranu od členského štátu, o ktor[ej] sa predpokladá, že požaduje postavenie utečenca alebo postavenie doplnkovej ochrany, [pričom žiadateľ – *neoficiálny preklad*] výslovne nepožaduje iný druh ochrany, mimo rozsahu tejto smernice, ktorý môže byť požadovaný osobitne“.
- 6 Článok 3 uvedenej smernice stanovuje:
- „Členské štáty môžu zaviesť alebo zachovávať výhodnejšie normy pre určovanie, kto je oprávnený ako utečenec alebo ako osoba oprávnená na doplnkovú ochranu a pre určenie obsahu medzinárodnej ochrany, pokiaľ sú tieto normy zlučiteľné s touto smernicou.“
- 7 Článok 6 tej istej smernice znie:
- „Aktéri prenasledovania alebo vážneho bezprávia zahŕňajú:
- a) štát;
 - b) strany alebo organizácie kontrolujúce štát alebo podstatnú časť územia štátu;
 - c) neštátnych aktérov, ak je možné preukázať, že aktéri uveden[í] v písm. a) a b), vrátane medzinárodných organizácií, nie sú schopní alebo ochotní poskytnúť pomoc pred prenasledovaním alebo vážnym bezpráviem...“
- 8 Článok 15 smernice 2004/83 uvedený v jej kapitole V s názvom „Oprávnenie na doplnkovú ochranu“ uvádza pod nadpisom „Vážne bezprávie“:
- „Vážne bezprávie pozostáva z:
- a) z trestu smrti alebo popravy, alebo
 - b) mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo potrestania žiadateľa v krajine pôvodu alebo
 - c) vážneho a individuálneho ohrozenia života občana alebo osoby z dôvodu nediskriminačného násillia [ohrozenia života alebo osoby civilistu na základe neselektívneho násillia – *neoficiálny preklad*] v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.“
- 9 Podľa článku 18 tejto smernice:
- „Členské štáty priznajú postavenie doplnkovej ochrany štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátneho občianstva oprávnenej na doplnkovú ochranu v súlade s kapitolami II a V.“
- 10 Článok 20 ods. 3 uvedenej smernice spresňuje:
- „Pri vykonávaní [kapitoly VII], členské štáty zohľadňujú osobitnú situáciu zraniteľných osôb, ako sú neplnoleté osoby, neplnoleté osoby bez doprovodu, invalidné osoby, starší ľudia, tehotné ženy, osamelí rodičia s neplnoletými deťmi a osoby, ktoré boli vystavené trýzneniu, znásillneniu alebo iným vážnym formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia.“
- 11 Články 28 a 29 tej istej smernice uvedené v jej kapitole VII stanovujú prístup osôb, ktoré majú postavenie utečenca alebo sú oprávnené na doplnkovú ochranu k sociálnej pomoci a k zdravotnej starostlivosti.

Belgické právo

- 12 Článok 9 zákona z 15. decembra 1980 o vstupe na územie, pobyte, usídlení a vyhostení cudzincov (loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti veci samej (ďalej len „zákon z 15. decembra 1980“) vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Cudzinec zdržiavajúci sa v Belgicku, ktorý preukáže svoju totožnosť v súlade s odsekom 2 a ktorý trpí ochorením vyvolávajúcim reálne riziko ohrozenia jeho života alebo fyzickej integrity, alebo reálne riziko neľudského či ponižujúceho zaobchádzania môže, pokiaľ neexistuje nijaká primeraná liečba v jeho krajine pôvodu alebo v krajine, kde sa zdržiava, požiadať, aby mu minister alebo ním poverená osoba udelili povolenie na pobyt v Belgickom kráľovstve.“

- 13 Článok 48/4 zákona z 15. decembra 1980 znie:

„1. Postavenie vyplývajúce z poskytnutia doplnkovej ochrany sa priznáva cudzincovi, ktorého nemožno považovať za utečenca, na ktorého sa nevzťahuje článok 9b a vo vzťahu ku ktorému existujú vážne dôvody domnievať sa, že ak by bol vrátený do krajiny svojho pôvodu, alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny, v ktorej mala obvyklé bydlisko, vystavil by sa reálnemu riziku vážneho bezprávia uvedeného v odseku 2, a ktorý sa nemôže alebo vzhľadom na toto riziko sa odmieta domáhať ochrany tejto krajiny, a to za predpokladu, že sa na neho nebudú vzťahovať dôvody vylúčenia uvedené v článku 55/4.

2. Za závažné bezprávie sa považuje:

- a) trest smrti alebo popravy; alebo
- b) mučenie alebo neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo potrestanie žiadateľa v jeho krajine pôvodu; alebo
- c) vážne ohrozenie života alebo osoby civilistu na základe neselektívneho násilia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.“

- 14 Článok 4 zákona z 27. februára 1987 o dávkach pre zdravotne postihnuté osoby (loi relative aux allocations aux personnes handicapées, ďalej len „zákon z 27. februára 1987“) stanovuje:

„1. Dávky uvedené v článku 1 možno poskytnúť len osobe so skutočným bydliskom v Belgicku, ktorá je:

- 1° belgickým štátnym príslušníkom;
- 2° štátnym príslušníkom členského štátu Európskej únie,
- ...
- 5° utečencom...

2. Kráľ môže nariadením prerokovaným v Rade ministrov za podmienok, ktoré stanoví, rozšíriť uplatnenie tohto zákona na iné kategórie osôb, ako sú kategórie uvedené v prvom paragrafe, ktoré majú skutočné bydlisko v Belgicku.

...“

15 Kráľovským nariadením z 9. februára 2009, ktorým sa mení kráľovské nariadenie zo 17. júla 2007 o vykonaní článku 4 ods. 2 zákona č. 27. februára 1987 o dávkach pre zdravotne postihnuté osoby (arrêté royal du 9 février 2009 modifiant l'arrêté royal du 17 juillet 2006 exécutant l'article 4, paragraphe 2, de la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées), kráľ rozšíril uplatnenie tohto ustanovenia od 12. decembra 2007 i na cudzincov, ktorí sú zapísaní do registra obyvateľov.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

16 Pán M'Bodj prišiel do Belgicka 3. januára 2006. Najskôr podal žiadosť o azyl, potom žiadosť o povolenie na pobyt zo zdravotných dôvodov, a keďže obe tieto žiadosti boli zamietnuté, viackrát bezúspešne podal proti týmto rozhodnutiam o zamietnutí jeho žiadostí opravný prostriedok.

17 Dňa 27. mája 2008 pán M'Bodj podal novú žiadosť o povolenie na pobyt zo zdravotných dôvodov založenú na článku 9b zákona z 15. decembra 1980, ktorú odôvodnil vážnym zdravotným postihnutím z dôvodu útoku, ktorého bol obeťou v Belgicku. Táto žiadosť bola 19. septembra 2008 vyhlásená za prípustnú a pán M'Bodj bol zapísaný do registra cudzincov.

18 Pán M'Bodj po tom, ako získal všeobecné potvrdenie o znížení zárobkovej schopnosti a strate nezávislosti, podal 21. apríla 2009 žiadosť o dávku na náhradu príjmu a začlenenie.

19 Dňa 5. októbra 2009 Service public fédéral Sécurité sociale túto žiadosť zamietol s odôvodnením, že pán M'Bodj nespĺňa podmienky štátnej príslušnosti stanovené v článku 4 ods. 1 zákona z 27. februára 1987. Okrem toho tento úrad konštatoval, že pán M'Bodj je zapísaný do registra cudzincov a že nemá právo usadiť sa v Belgicku.

20 Pán M'Bodj podal 31. decembra 2009 proti rozhodnutiu, ktorým bola zamietnutá uvedená žiadosť, žalobu na Tribunal du travail de Liège (Pracovný súd v Liège).

21 Nezávisle od podania tejto žaloby bolo 17. mája 2010 pánovi M'Bodj udelené povolenie na pobyt v Belgicku na dobu neurčitú z dôvodu jeho zdravotného stavu.

22 Rozsudkom z 8. novembra 2012 Tribunal du travail de Liège rozhodol položiť Cour constitutionnelle prejudiciálnu otázku týkajúcu sa v podstate toho, či článok 4 zákona z 27. februára 1987 porušuje niektoré ustanovenia belgickej ústavy, v spojení s článkom 28 ods. 2 smernice 2004/83, v rozsahu, v akom vylučuje z poskytnutia dávok zdravotne postihnuté osoby, ktoré majú pobyt v Belgicku na základe článku 9b zákona z 15. decembra 1980 a ktoré majú z tohto dôvodu postavenie vyplývajúce z poskytnutia medzinárodnej ochrany stanovené touto smernicou, zatiaľ čo umožňuje vyplácanie týchto dávok utečencom, ktorým bola podľa tohto súdu poskytnutá tá istá medzinárodná ochrana.

23 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania Cour constitutionnelle konštatuje, že hoci už rozhodoval o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa tohto rozdielu v zaobchádzaní, ktorý existuje medzi týmito dvoma kategóriami cudzincov, v rámci rozhodovania o tejto otázke nezohľadňoval smernicu 2004/83.

24 Za týchto podmienok Cour constitutionnelle rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa článok 2 [písm.] e) a f) a články 15, 18, 28 a 29 smernice [2004/83] vykladať v tom zmysle, že sociálna ochrana a zdravotná starostlivosť, ktoré sú uvedené v článkoch 28 a 29 tejto smernice, sa musia priznať nielen osobe, ktorej nezávislý orgán členského štátu priznal na jej žiadosť postavenie vyplývajúce z poskytnutia doplnkovej ochrany, ale aj cudzincovi, ktorému správny orgán členského štátu udelil povolenie na pobyt na území tohto členského štátu a ktorý trpí

chorobou vyvolávajúcou reálne riziko ohrozenia jeho života alebo fyzickej integrity, alebo reálne riziko neľudského či ponížujúceho zaobchádzania, pokiaľ neexistuje nijaká primeraná liečba v krajine jeho pôvodu alebo v krajine, kde sa zdržiava?

2. Ak je na prvú prejudiciálnu otázku potrebné odpovedať tak, že sociálna ochrana a zdravotná starostlivosť uvedené v tejto otázke sa musia priznať obom kategóriám osôb, ktoré sú v nej opísané, majú sa článok 20 ods. 3, článok 28 ods. 2 a článok 29 ods. 2 tej istej smernice vykladať v tom zmysle, že povinnosť členských štátov zohľadniť osobitnú situáciu zraniteľných osôb, ako sú zdravotne postihnuté osoby, znamená, že sa im musia poskytnúť dávky stanovené v zákone z 27. februára 1987..., pričom sa musí vziať do úvahy, že sociálnu pomoc, ktorá zohľadňuje zdravotné postihnutie, možno poskytnúť na základe organického zákona z 8. júla 1976 o verejných centrách sociálnej pomoci?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 25 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú články 28 a 29 smernice 2004/83 v spojení s článkom 2 písm. e) a článkami 3, 15 a 18 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že členský štát musí poskytnúť sociálnu ochranu a zdravotnú starostlivosť stanovenú týmito článkami štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má povolenie na pobyt na území tohto členského štátu podľa vnútroštátnej právnej úpravy, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá stanovuje právo na pobyt v uvedenom členskom štáte pre cudzinca, ktorý trpí chorobou vyvolávajúcou reálne riziko ohrozenia jeho života alebo fyzickej integrity, alebo reálne riziko neľudského či ponížujúceho zaobchádzania, pokiaľ neexistuje nijaká primeraná liečba v krajine pôvodu tohto cudzinca alebo v krajine, kde sa predtým zdržiaval.
- 26 Z článkov 28 a 29 smernice 2004/83 vyplýva, že tieto články sa vzťahujú na osoby, ktoré majú postavenie utečenca alebo sú oprávnené na doplnkovú ochranu.
- 27 Na jednej strane však platí, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej neupravuje právo na pobyt pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú oprávnenú obavu z prenasledovania v zmysle článku 2 písm. c) smernice 2004/83, a na druhej strane, že cieľom tejto právnej úpravy nie je poskytnúť postavenie utečenca štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorých pobyt je povolený na jej základe.
- 28 Z toho vyplýva, že Belgické kráľovstvo je povinné na základe článkov 28 a 29 tejto smernice poskytnúť plnenia, ktoré stanovujú tieto články, štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí majú povolenie na pobyt v Belgicku podľa vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej, len ak ich povolenie na pobyt možno považovať za povolenie, ktoré zahŕňa udelenie postavenia doplnkovej ochrany.
- 29 Podľa článku 18 uvedenej smernice členské štáty priznajú toto postavenie štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý spĺňa podmienky na to, aby mohol byť osobou oprávnenou na doplnkovú ochranu.
- 30 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že tri typy vážneho bezprávia definované v článku 15 smernice 2004/83 predstavujú podmienky, ktoré je potrebné splniť na to, aby určitá osoba mohla byť považovaná za osobu oprávnenú na doplnkovú ochranu, keď podľa článku 2 písm. e) tejto smernice existujú podstatné a preukázané dôvody domnievať sa, že žiadateľ by v prípade vyhostenia do predmetnej krajiny pôvodu čelil reálnemu riziku utrpenia takéhoto bezprávia (rozsudky Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, bod 31, a Diakité, C-285/12, EU:C:2014:39, bod 18).

- 31 Keďže riziká zhoršenia zdravotného stavu štátneho príslušníka tretej krajiny nevyplývajú z úmyselného odmietnutia poskytnutia starostlivosti tomuto príslušníkovi tretej krajiny, proti ktorým vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej poskytuje ochranu, nevzťahuje sa na ne článok 15 písm. a) a c) uvedenej smernice, lebo bezprávie definované v týchto ustanoveniach spočíva v treste smrti alebo poprave alebo vo vážnom a individuálnom ohrození života alebo osoby civilistu z dôvodu neselektívneho násillia v situáciách medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.
- 32 Článok 15 písm. b) smernice 2004/83 definuje, že vážne bezprávie, ktorému môže byť vystavený štátny príslušník tretej krajiny vo svojej krajine pôvodu, pozostáva z mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania.
- 33 Z tohto ustanovenia jasne vyplýva, že sa vzťahuje len na neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie so žiadateľom v jeho krajine pôvodu. Z toho vyplýva, že normotvorca Únie chcel priznať postavenie osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu len v prípadoch, keď k tomuto zaobchádzaniu dochádza v krajine pôvodu žiadateľa.
- 34 Okrem toho na účely výkladu tohto ustanovenia treba zohľadniť niektoré skutočnosti vyplývajúce z kontextu, do ktorého patrí článok 15 písm. b) smernice 2004/83, rovnako ako aj ciele tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok *Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost*, C-11/12, EU:C:2012:808, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 35 Článok 6 tejto smernice preto obsahuje výpočet aktérov vážneho bezprávia, čo podporuje tvrdenie, že takéto bezprávie musí byť spôsobené konaním tretej osoby a nemôže vyplývať iba zo všeobecných nedostatkov v zdravotníctve v krajine pôvodu.
- 36 Tiež odôvodnenie 26 uvedenej smernice spresňuje, že riziká, ktorým je spravidla vystavené obyvateľstvo krajiny alebo časť obyvateľstva, obvykle samy nespôsobujú individuálne ohrozenie, ktoré by sa kvalifikovalo ako vážne bezprávie. Z toho vyplýva, že riziko zhoršenia zdravotného stavu štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý trpí vážnou chorobou vyplývajúce z neexistencie primeranej zdravotnej starostlivosti v krajine pôvodu, ak nejde o prípad úmyselného odmietnutia poskytnutia starostlivosti uloženého tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, nestačí na to, aby mu bolo priznané oprávnenie na priznanie postavenia osoby oprávnenej na doplnkovú starostlivosť.
- 37 Tento výklad je okrem toho podporený odôvodneniami 5, 6, 9 a 24 smernice 2004/83, z ktorých vyplýva, že táto smernica má za cieľ doplniť prostredníctvom doplnkovej ochrany ochranu utečencov zakotvenú v dohovore o právnom postavení utečencov podpísanom v Ženeve 28. júla 1951 tým, že identifikuje osoby, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudok *Diakité*, EU:C:2014:39, bod 33), a nevzťahuje sa na osoby, ktoré majú povolenie na pobyt na území členských štátov z iných dôvodov, teda na diskrečnom základe alebo z rodinných alebo humanitárnych dôvodov.
- 38 Povinnosť vykladať článok 15 písm. b) smernice 2004/83 v súlade s článkom 19 ods. 2 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok *Abed El Karem El Kott a i.*, C-364/11, EU:C:2012:826, bod 43 a citovanú judikatúru), podľa ktorého nikto nesmie byť vyhostený do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že bude vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu, a s prihliadnutím na článok 3 EDLP, ktorému v podstate zodpovedá (rozsudok *Elgafaji*, EU:C:2009:94, bod 28), nepochybňuje tento výklad.
- 39 V tejto súvislosti treba nepochybne uviesť, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že hoci sa osoby, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi a ktoré sú predmetom opatrenia vyhostenia, nemôžu v zásade domáhať práva zostať na území štátu, aby mohli byť oprávnené na zdravotnú, sociálnu alebo inú pomoc a služby poskytované týmto štátom, rozhodnutie o vyhostení cudzinca, ktorý trpí vážnou telesnou alebo psychickou chorobou do krajiny, kde možnosti liečenia tejto choroby

nie sú na takej úrovni, než v uvedenom štáte, môže vyvolávať pochybnosti vo vzťahu k článku 3 EDLP len vo veľmi výnimočných prípadoch, keď existujú naliehavé humanitárne dôvody svedčiacie proti vyhosteniu (pozri najmä rozsudok ESĽP z 27. mája 2008, N. v. Spojené kráľovstvo, § 42).

- 40 Preto skutočnosť, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý trpí vážnou chorobou, nemôže byť podľa článku 3 EDLP vyhostený do krajiny, v ktorej neexistujú primerané možnosti liečenia, len vo veľmi výnimočných prípadoch, neznamená, že mu musí byť priznané povolenie na pobyt v členskom štáte z dôvodu doplnkovej ochrany podľa smernice 2004/83.
- 41 Vzhľadom na uvedené sa má článok 15 písm. b) smernice 2004/83 vykladať v tom zmysle, že vážne bezprávie, ktoré definuje, sa nevzťahuje na situácie, v ktorých neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, akým je zaobchádzanie, na ktoré sa vzťahuje právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorému by čelil žiadateľ, ktorý trpí vážnou chorobou v prípade návratu do svojej krajiny pôvodu, vyplýva z neexistencie primeranej zdravotnej starostlivosti v tejto krajine, pokiaľ nejde o prípad úmyselného odmietnutia poskytnúť starostlivosť tomuto žiadateľovi.
- 42 Článok 3 tejto smernice však umožňuje členským štátom prijať alebo ponechať v platnosti výhodnejšie normy pre určovanie predovšetkým toho, ktoré osoby spĺňajú podmienky priznania postavenia osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu, ak sú tieto normy zlučiteľné s uvedenou smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok B a D, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, bod 114).
- 43 Výnimka uvedená v článku 3 smernice 2004/83 bráni tomu, aby členský štát prijal či ponechal v platnosti ustanovenia, podľa ktorých sa prizná smernicou upravené postavenie osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý trpí vážnou chorobou, z dôvodu rizika zhoršenia jeho zdravotného stavu vyplývajúceho z neexistencie primeranej liečby v krajine pôvodu, lebo takéto ustanovenia nie sú v súlade s touto smernicou.
- 44 S ohľadom na odôvodnenia uvedené v bodoch 35 až 37 tohto rozsudku by bolo v rozpore so všeobecnou štruktúrou a cieľmi smernice 2004/83, aby boli postavenia, ktoré upravuje, priznané štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa nachádzajú v situáciách, ktoré vôbec nesúvisia s logickým zmyslom medzinárodnej ochrany.
- 45 Z toho vyplýva, že takú právnu úpravu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, nemožno kvalifikovať podľa článku 3 tejto smernice ako výhodnejšie normy pre určovanie, kto je oprávnený na doplnkovú ochranu. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorým bolo udelené právo na pobyt podľa takejto právnej úpravy, teda nie sú osobami, ktoré sú oprávnené na doplnkovú ochranu a na ktoré sa uplatňujú články 28 a 29 uvedenej smernice.
- 46 Priznanie tohto postavenia vnútroštátnej ochrany členským štátom aj z iných dôvodov, než len pre potrebu medzinárodnej ochrany v zmysle článku 2 písm. a) tejto smernice, t. j. na diskrečnom základe z naliehavých rodinných alebo humanitárnych dôvodov, nepatrí, ako to spresňuje odôvodnenie 9 uvedenej smernice, do jej pôsobnosti (rozsudok B a D, EU:C:2010:661, bod 118).
- 47 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že články 28 a 29 smernice 2004/83 v spojení s článkom 2 písm. e) a článkami 3, 15 a 18 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že členský štát nemusí poskytnúť sociálnu ochranu a zdravotnú starostlivosť stanovenú týmito článkami štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má povolenie na pobyt na území tohto členského štátu podľa vnútroštátnej právnej úpravy, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá stanovuje právo na pobyt v uvedenom členskom štáte pre cudzinca, ktorý trpí chorobou vyvolávajúcou reálne riziko ohrozenia jeho života alebo fyzickej integrity, alebo reálne riziko neľudského či ponižujúceho zaobchádzania, pokiaľ neexistuje nijaká primeraná liečba v krajine jeho pôvodu alebo v tretej krajine, kde sa predtým zdržiaval, ak nejde o prípad úmyselného odmietnutia poskytnutia starostlivosti uvedenému cudzincovi v tejto krajine.

O druhej otázke

- 48 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku teda nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

Články 28 a 29 smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany v spojení s článkom 2 písm. e) a článkami 3, 15 a 18 tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že členský štát nemusí poskytnúť sociálnu ochranu a zdravotnú starostlivosť stanovenú týmito článkami štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má povolenie na pobyt na území tohto členského štátu podľa vnútroštátnej právnej úpravy, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá stanovuje právo na pobyt v uvedenom členskom štáte pre cudzinca, ktorý trpí chorobou vyvolávajúcou reálne riziko ohrozenia jeho života alebo fyzickej integrity, alebo reálne riziko neludského či ponižujúceho zaobchádzania, pokiaľ neexistuje nijaká primeraná liečba v krajine jeho pôvodu alebo v tretej krajine, kde sa predtým zdržiaval, ak nejde o prípad úmyselného odmietnutia poskytnutia starostlivosti uvedenému cudzincovi v tejto krajine.

Podpisy